

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Предметна (циклова) комісія викладачів педагогіки, психології, методик
дошкільного виховання та фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступниця директора з навчальної роботи
Олена МІШКУЛИНЕЦЬ

Олена МІШКУЛИНЕЦЬ

« 10 » серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВК 3.2 РОБОТА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ
МОЖЛИВОСТЯМИ**

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність : 012 Дошкільна освіта.
(шифр і назва спеціальності)

Відділення : дошкільне
(назва відділення)

Робоча програма з дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими

можливостями» для здобувачів освіти

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 012 Дошкільна освіта. Фаховий молодший бакалавр

(шифр і назва спеціальності)

Відділення дошкільне

(назва відділення)

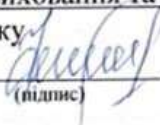
Розробник:

Наталія КЕРТИС, викладач педагогіки та окремих методик дошкільного виховання,
«спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист», старший викладач

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів педагогіки, психології, методик дошкільного виховання та фізичної культури

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії _____

(Яна ФЕНЬОВ)

(ім'я та прізвище)

Схвалено методичною радою

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Голова _____

(Тетяна ІСАК)

(ім'я та прізвище)

©ВСП «ГПФК МДУ», 2025 рік

©Наталія КЕРТИС, 2025 рік

Відомості про перезатвердження робочої програми:

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії

Протокол № _____ від «» _____, 20 __ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

(підпис) (ім'я та прізвище)

« _____ » _____ 20 року

Відомості про перезатвердження робочої програми:

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії

Протокол № _____ від «» _____, 20 __ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

(підпис)

(ім'я та прізвище)

« _____ » _____ 20 року

Відомості про перезатвердження робочої програми:

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії

Протокол № _____ від «» _____, 20 __ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

(підпис)

(ім'я та прізвище)

« _____ » _____ 20 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість годин - 90	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 3
Кількість кредитів - 3		Семестр V
	Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 год.	Лекції 27 год.
Практичні 18 год.		
Лабораторні		
Самостійна робота 45 год.		
Індивідуальні завдання:		
Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 45/45(50%/50%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма є нормативним документом закладу фахової передвищої освіти, призначена для спеціальності 012 Дошкільна освіта, спрямована на виконання вимог Закону України «Про освіту», «Закону про вищу освіту», «Закону про фахову передвищу освіту», складена відповідно до вимог, які ставляться до змісту педагогічної психології як науки і навчальної, дисципліни.

Мета курсу:

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів освіти професійних знань, умінь і навичок організації психолого-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку, які мають обмежені можливості здоров'я, а також розвиток компетентності у сфері інклюзивної та спеціальної освіти.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів із сучасними концепціями, моделями, принципами та нормативно-правовою базою інклюзивної освіти в Україні та світі;
- формування цілісного уявлення про психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з ООП у дошкільному віці;
- оволодіння знаннями щодо проектування, організації та забезпечення інклюзивного середовища у ЗДО;
- розвиток уміння працювати у складі міждисциплінарної команди супроводу, взаємодіяти з батьками та фахівцями різних профілів;
- формування практичних навичок роботи з дітьми, які мають різні порушення розвитку (мовленнєві, сенсорні, когнітивні, емоційно-вольові, поведінкові тощо);
- виховання толерантності, педагогічної етики, професійної відповідальності та готовності до інклюзивної практики.

Вивчення даної дисципліни зумовлене актуальними суспільними потребами та державними освітніми пріоритетами. Інклюзивна освіта є ключовим напрямом модернізації освітньої галузі України, оскільки гарантує рівні права та можливості для всіх дітей незалежно від їхніх психофізичних особливостей.

Майбутні педагоги дошкільної освіти повинні бути готовими:

- створювати комфортні умови для розвитку та навчання дітей з різними потребами;
- забезпечувати індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу;
- впроваджувати сучасні технології та методики корекційно-розвивальної роботи;
- взаємодіяти з батьками, громадою та державними інституціями у сфері інклюзії.

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти;
- вікові та індивідуальні особливості психофізичного розвитку дітей дошкільного віку з ООП;
- національне та міжнародне законодавство щодо забезпечення інклюзії;
- сучасні технології, методики та стратегії інклюзивного навчання;
- функції та завдання команди психолого-педагогічного супроводу.

вміти:

- аналізувати та оцінювати умови інклюзивного освітнього середовища у ЗДО;
- розробляти та впроваджувати індивідуальні програми розвитку (ІПР);
- застосовувати методики діагностики та корекційно-розвивальної роботи;
- ефективно взаємодіяти з батьками, асистентами, психологами та логопедами;
- проектувати освітні та корекційні проекти з урахуванням потреб дітей з ООП.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, до складу яких входять:

ІК1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

Програмні результати навчання

РН3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН16. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади інклюзивної та спеціальної освіти

Тема 1. Поняття «особливі освітні потреби» та «обмежені можливості здоров'я».

Виникнення та розвиток термінів «особливі освітні потреби» і «обмежені можливості здоров'я». Міжнародні та національні підходи до визначення цих понять. Категорії дітей з ООП: з порушенням зору, слуху, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку, із РАС, із мовленнєвими порушеннями тощо. Співвідношення понять: «обмежені можливості здоров'я» – медико-біологічна характеристика; «особливі освітні потреби» – педагогічна категорія, що визначає потребу в підтримці та адаптації навчального процесу. Значення раннього виявлення та корекційно-розвивальної роботи.. Педагогічні та соціальні наслідки для дітей із ООП.

Тема 2. Історія розвитку спеціальної та інклюзивної освіти в Україні та світі.

Зародження спеціальної освіти у XIX–XX століттях; розвиток шкіл для дітей з порушеннями слуху, зору та інтелектуального розвитку; поява концепцій інклюзивної освіти та інтеграції дітей з ОМ у загальноосвітні заклади. Етапи створення спеціальних закладів і навчальних програм; законодавчі ініціативи щодо інклюзивного навчання; сучасний стан інклюзії в дошкільній та шкільній освіті. Педагогічні принципи та підходи: від ізоляції до інтеграції та інклюзії; гуманізація освіти та врахування прав дітей з ОМ; розвиток методик навчання, адаптованих до потреб кожної дитини.

Тема 3. Нормативно-правова база щодо роботи з дітьми з ОМ.

Конституційні права дітей: право на освіту та рівні можливості; забезпечення доступу до дошкільної та шкільної освіти. Основні закони та нормативні документи: Закон України «Про освіту»; Закон України «Про повну загальну середню освіту»; Концепція розвитку інклюзивної освіти; Національна стратегія реформування системи освіти для дітей з ОМ. Правила організації інклюзивного середовища у ЗДО та школах. Міжнародні документи та

стандарти: Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю; рекомендації ЮНЕСКО щодо інклюзивної освіти; європейські практики інтеграції дітей з ОМ у навчальні заклади.

Тема 4. Принципи та моделі інклюзивного навчання у дошкільній освіті.

Вивчення основних принципів та підходів до організації навчання дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами. Забезпечення ефективної інтеграції дітей з обмеженими можливостями у освітнє середовище та створення умови для їхнього гармонійного розвитку.

Тема 5. Роль педагога у забезпеченні рівних освітніх можливостей.

Аналіз функцій і завдань вихователя або вчителя в організації навчання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Взаємодія з батьками, асистентами вихователя та іншими фахівцями (психологами, логопедами, дефектологами), що дозволяє забезпечити комплексний підхід до навчання та розвитку дитини. Усвідомлення відповідальності педагога за рівні освітні можливості, оволодіння практичними навичками організації інклюзивного процесу та формування компетентності для роботи з дітьми з обмеженими можливостями у дошкільному середовищі.

Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей дошкільного віку з ОМ

Тема 6. Діти з порушенням зору та слуху.

Характеристика порушень зору та слуху у дітей дошкільного віку. Вплив сенсорних порушень на розвиток пізнавальних, мовленнєвих і соціальних навичок. Особливості педагогічного підходу до дітей з порушенням зору: використання тактильних і аудіальних методів, спеціальних дидактичних матеріалів. Особливості педагогічного підходу до дітей з порушенням слуху: сурдопедагогічні методи, розвиток слухового сприймання, артикуляції та комунікації. Організація інклюзивного навчального середовища для дітей із сенсорними порушеннями.

Тема 7. Діти з порушенням опорно-рухового апарату.

Класифікація порушень опорно-рухового апарату у дітей дошкільного віку. Вплив рухових обмежень на загальний розвиток дитини (пізнавальний, соціальний, емоційний). Методи корекції та фізичного розвитку: фізкультурні заняття, реабілітаційні вправи, адаптовані ігри. Адаптація освітнього середовища для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (спеціальні меблі, обладнання, допоміжні засоби).

Тема 8. Діти з інтелектуальними порушеннями.

Визначення та класифікація інтелектуальних порушень у дітей. Вплив інтелектуальних порушень на пізнавальний, мовленнєвий та соціальний розвиток. Особливості навчання дітей з різними ступенями інтелектуальної недостатності. Методи та прийоми розвитку мислення, пам'яті, уваги та мовлення. Організація індивідуального та групового навчання з використанням адаптованих програм.

Тема 19. Діти з розладами спектра аутизму.

Визначення та особливості дітей з розладами спектра аутизму. Вплив РАС на соціальний, емоційний та пізнавальний розвиток. Особливості комунікації та поведінки дітей з РАС. Методи педагогічної підтримки та корекції (сенсорна інтеграція, прикладний аналіз поведінки, візуальні опори). Адаптація освітнього середовища для дітей з РАС. Індивідуалізація навчання та формування режимів діяльності.

Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в дошкільних закладах для дітей з ОМ

Тема 10. Створення інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти.

Поняття та складові інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти. Фізична доступність: адаптація приміщень, меблів, обладнання Психологічна та соціальна адаптація дітей з ООП та колективу однолітків. Використання диференційованих та інтегрованих методів навчання. Роль педагога та асистента вихователя у створенні інклюзивного середовища. Взаємодія з

батьками та фахівцями для комплексної підтримки дітей. Створення атмосфери толерантності та прийняття у групі.

Тема 11. Адаптація та модифікація освітніх програм для дітей з ОМ.

Поняття адаптації освітньої програми для дітей з ООП. Принципи індивідуалізації та диференціації навчального процесу. Методи та прийоми модифікації змісту, форм і темпу занять. Використання спеціальних дидактичних матеріалів та інтерактивних методик. Планування індивідуальних та групових занять для дітей з різними видами порушень. Оцінка ефективності адаптованих освітніх програм.

Тема 12. Використання спеціальних дидактичних матеріалів і технічних засобів.

Поняття та класифікація спеціальних дидактичних матеріалів. Види технічних засобів навчання для дітей з ООП. Використання дидактичних матеріалів для розвитку сенсорного сприймання, мислення та мовлення. Адаптація навчальних матеріалів під індивідуальні потреби дітей. Організація навчального процесу з використанням технічних засобів. Вибір та комбінування матеріалів і технічних засобів для різних категорій дітей.

Тема 13. Роль асистента вихователя в роботі з дітьми з ОМ.

Поняття та завдання асистента вихователя у закладі дошкільної освіти. Функції асистента під час індивідуальної та групової роботи з дітьми з ОМ. Методи підтримки розвитку комунікативних, соціальних та пізнавальних навичок. Організація допоміжних активностей та використання дидактичних матеріалів. Забезпечення безпеки та адаптації дітей у навчальному процесі. Співпраця з педагогом, батьками та фахівцями для комплексної підтримки дитини. Професійні якості та компетентності асистента вихователя в інклюзивному середовищі

Змістовий модуль 4. Методи та технології психолого-педагогічної підтримки

Тема 14. Індивідуальний підхід у навчанні та вихованні дітей дошкільного віку з ОМ.

Поняття та принципи індивідуального підходу у навчанні та вихованні. Особливості психофізичного розвитку дітей з обмеженими можливостями. Диференціація завдань та адаптація освітніх програм під індивідуальні потреби. Використання спеціальних дидактичних матеріалів та корекційних методик. Планування та організація індивідуальної роботи з дітьми у групі. Роль педагога у забезпеченні максимального розвитку здібностей кожної дитини.

Тема 15. Ігрова терапія, арт-терапія, музикотерапія.

Поняття ігрової терапії, арт-терапії та музикотерапії. Психолого-педагогічні завдання цих методик для дітей з ОМ. Використання ігрових методів для розвитку комунікативних та соціальних навичок. Арт-терапевтичні прийоми для самовираження та розвитку дрібної моторики. Музикотерапевтичні вправи для стимуляції психомоторного і мовленнєвого розвитку. Індивідуалізація та адаптація терапевтичних методів під потреби кожної дитини.

Тема 16. Методи розвитку мовлення та комунікації дітей з ОМ.

Вплив обмежених можливостей на розвиток мовлення та комунікації дітей. Психолого-педагогічні завдання розвитку мовлення у дітей з ОМ. Логопедичні та слухо-мовні методи корекції мовлення. Використання ігор, наочних матеріалів та комунікативних пристроїв. Індивідуальний та груповий підхід у розвитку комунікації. Співпраця з фахівцями (логопеди, психологи) та батьками для підтримки розвитку мовлення. Методи оцінювання результатів розвитку мовлення та комунікативних навичок.

Тема 17. Соціалізація та формування навичок самостійності.

Поняття соціалізації та самостійності у дітей з ОМ. Вплив обмежених можливостей на розвиток соціальних та побутових навичок. Методи формування самостійності та побутових умінь. Розвиток комунікативних і соціальних навичок через ігри та групову діяльність. Індивідуальний та диференційований підхід у розвитку самостійності та соціалізації.

Змістовий модуль 5. Взаємодія з батьками та фахівцями команди супроводу

Тема 18. Особливості роботи з батьками дітей з ОМ.

Значення взаємодії педагога з батьками дітей з ОМ. Принципи ефективного спілкування та консультування батьків. Інформування батьків про особливості розвитку та потреби дитини. Спільне планування та реалізація індивідуальної освітньої програми. Психологічна підтримка родини та розвиток довіри. Роль батьків у соціалізації та навчанні дитини вдома. Методи партнерської взаємодії педагогів, батьків і фахівців для комплексної підтримки дітей.

Тема 19. Співпраця вихователя з психологом, логопедом, дефектологом.

Роль вихователя, психолога, логопеда та дефектолога у роботі з дітьми з ОМ. Принципи ефективної командної взаємодії педагогів та фахівців. Спільне планування індивідуальних та групових занять. Координація корекційно-розвивальної роботи та діагностики розвитку дітей. Використання рекомендацій фахівців для адаптації освітнього процесу. Інтеграція індивідуальних програм розвитку у загальний навчальний процес.

Тема 20. Командний підхід у роботі з дитиною з ОМ.

Поняття та принципи командного підходу у роботі з дітьми з ОМ. Ролі та обов'язки учасників команди: вихователь, асистент, психолог, логопед, дефектолог, батьки. Методи спільного планування індивідуальних та групових занять. Координація корекційно-розвивальної та навчальної роботи. Обмін інформацією та аналіз результатів для адаптації освітнього процесу. Використання міждисциплінарного підходу для комплексної підтримки дитини.

Тема 21. Соціально-педагогічний супровід сім'ї.

Поняття та завдання соціально-педагогічного супроводу сім'ї. Роль педагогів у підтримці сім'ї дитини з ОМ. Консультування батьків щодо розвитку та навчання дитини. Психологічна підтримка сім'ї та розвиток батьківських компетентностей. Співпраця з фахівцями та органами соціального захисту. Координація роботи педагогів, психологів і соціальних працівників. Використання ресурсів та програм підтримки сімей дітей з ОМ.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	денна форма		
		л	п	с.р
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади інклюзивної та спеціальної освіти	23	7	4	12
Тема 1. Поняття «особливі освітні потреби» та «обмежені можливості здоров'я».	6	2	1	3
Тема 2. Історія розвитку спеціальної та інклюзивної освіти в Україні та світі.	6	2	1	3
Тема 3. Нормативно-правова база щодо роботи з дітьми з ОМ.	5	1	1	3
Тема 4. Принципи та моделі інклюзивного навчання у дошкільній освіті.	2	1	1	
Тема 5. Роль педагога у забезпеченні рівних освітніх можливостей.	4	1		3
Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей дошкільного віку з ОМ	17	5	3	9
Тема 6. Діти з порушенням зору та слуху.	2	1	1	
Тема 7. Діти з порушенням опорно-рухового апарату.	5	2		3
Тема 8. Діти з інтелектуальними порушеннями.	5	1	1	3
Тема 9. Діти з розладами спектра аутизму.	5	1	1	3
Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в дошкільних закладах для дітей з ОМ	14	5	3	6
Тема 10. Створення інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти.	5	1	1	3
Тема 11. Адаптація та модифікація освітніх програм для дітей з ОМ.	3	2	1	
Тема 12. Використання спеціальних дидактичних матеріалів і технічних засобів.	2	1	1	
Тема 13. Роль асистента вихователя в роботі з дітьми з ОМ.	4	1		3
Змістовий модуль 4. Методи та технології психолого-педагогічної підтримки	20	5	3	12
Тема 14. Індивідуальний підхід у навчанні та вихованні дітей дошкільного віку з ОМ.	5	1	1	3
Тема 15. Ігрова терапія, арт-терапія, музикотерапія.	4	1		3
Тема 16. Методи розвитку мовлення та комунікації дітей з ОМ.	6	2	1	3

Тема 17. Соціалізація та формування навичок самостійності.	5	1	1	3
Змістовий модуль 5. Взаємодія з батьками та фахівцями команди супроводу	16	5	5	6
Тема 18. Особливості роботи з батьками дітей з ОМ.	2	1	1	
Тема 19. Співпраця вихователя з психологом, логопедом, дефектологом.	5	1	1	3
Тема 20. Командний підхід у роботі з дитиною з ОМ.	2	1	1	
Тема 21. Соціально-педагогічний супровід сім'ї.	7	2	2	3
Всього:	90	27	18	45

5. Робоча програма

	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
		У тому числі			
		Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
	Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади інклюзивної та спеціальної освіти	23	7	4	12
	Тема 1. Поняття «особливі освітні потреби» та «обмежені можливості здоров'я».	6	2	1	3
1	Особливі освітні потреби та обмежені можливості здоров'я: міжнародні й національні підходи	1	1		
2	Скласти словник термінів (інклюзія, інтеграція, спеціальна освіта тощо)..	1		1	
3	Значення раннього виявлення та корекційно-розвивальної роботи.. Педагогічні та соціальні наслідки для дітей із ООП.	1	1		
С.р.	<i>Написати есе «Що для мене означає інклюзія».</i>	3			3
	Тема 2. Історія розвитку спеціальної та інклюзивної освіти в Україні та світі.	6	2	1	3
4	Зародження спеціальної освіти у XIX–XX століттях	1	1		
5	Еволюція та сучасний стан інклюзивної дошкільної освіти	1	1		
6	Аналіз етапів розвитку інклюзивної освіти за історичною шкалою.	1		1	
С.р.	<i>Скласти таблицю «Основні етапи становлення інклюзивної освіти».</i>	3			3
	Тема 3. Нормативно-правова база щодо роботи з дітьми з ОМ.	5	1	1	3
7	Концепція розвитку інклюзивної освіти; Національна стратегія реформування системи освіти для дітей з ОМ	1	1		
8	Конституційні права дітей. Основні закони та нормативні документи.	1		1	
С.р.	<i>Європейські практики інтеграції дітей з ОМ у навчальні заклади.</i>	3			3
	Тема 4. Принципи та моделі інклюзивного навчання у дошкільній освіті.	2	1	1	
9	Основні принципи та підходи до організації навчання дітей дошкільного віку з особливими	1	1		

	освітніми потребами				
10	Забезпечення ефективної інтеграції дітей з обмеженими можливостями у освітнє середовище та створення умови для їхнього гармонійного розвитку.	1		1	
	Тема 5. Роль педагога у забезпеченні рівних освітніх можливостей.	4	1		3
11	Роль педагога у забезпеченні рівних освітніх можливостей	1	1		
С.р.	<i>Взаємодія з батьками, асистентами вихователя та іншими фахівцями (психологами, логопедами, дефектологами)</i>	3			3
	Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей дошкільного віку з ОМ	17	5	3	9
	Тема 6. Діти з порушенням зору та слуху.	2	1	1	
12	Характеристика порушень зору та слуху у дітей дошкільного віку.	1	1		
13	Організація інклюзивного навчального середовища для дітей із сенсорними порушеннями.	1		1	
	Тема 7. Діти з порушенням опорно-рухового апарату.	5	2		3
14	Класифікація порушень опорно-рухового апарату у дітей дошкільного віку	1	1		
15	Методи корекції та фізичного розвитку: фізкультурні заняття, реабілітаційні вправи, адаптовані ігри	1	1		
С.р.	<i>Підготувати опис середовища, безпечного для дітей з порушеннями руху.</i>	3			3
	Тема 8. Діти з інтелектуальними порушеннями.	5	1	1	3
16	Визначення та класифікація інтелектуальних порушень у дітей	1	1		
17	Методи та прийоми розвитку мислення, пам'яті, уваги та мовлення. Організація індивідуального та групового навчання	1		1	
С.р.	<i>Скласти пам'ятку «Правила спілкування з дітьми з інтелектуальними порушеннями»</i>	3			3
	Тема 9. Діти з розладами спектра аутизму.	5	1	1	3
18	Визначення та особливості дітей з розладами спектра аутизму	1	1		
19	Практичне заняття. Методи педагогічної підтримки та корекції (сенсорна інтеграція, прикладний аналіз поведінки, візуальні опори).	1		1	

С.р.	<i>Підготувати опис 3 арт-технологій для використання у ЗДО.</i>	3			3
	Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в дошкільних закладах для дітей з ОМ	14	5	3	6
	Тема 10. Створення інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти.	5	1	1	3
20	Поняття та складові інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти	1	1		
21	Фізична доступність: адаптація приміщень, меблів, обладнання.	1		1	
С.р.	<i>Спланувати дизайн макету інклюзивної групи.</i>	3			3
	Тема 11. Адаптація та модифікація освітніх програм для дітей з ОМ.	3	2	1	
22	Поняття адаптації освітньої програми для дітей з ООП. Принципи індивідуалізації та диференціації навчального процесу.	1	1		
23	Планування індивідуальних та групових занять для дітей з різними видами порушень	1	1		
24	Оцінка ефективності адаптованих освітніх програм.	1		1	
	Тема 12. Використання спеціальних дидактичних матеріалів і технічних засобів.	2	1	1	
25	Поняття та класифікація спеціальних дидактичних матеріалів. Види технічних засобів навчання для дітей з ООП.	1	1		
26	Вибір та комбінування матеріалів і технічних засобів для різних категорій дітей.	1		1	
	Тема 13. Роль асистента вихователя в роботі з дітьми з ОМ.	4	1		3
27	Поняття та завдання асистента вихователя у закладі дошкільної освіти. Функції асистента під час індивідуальної та групової роботи з дітьми з ОМ	1	1		
С.р.	<i>Скласти алгоритм взаємодії вихователя й асистента.</i>	3			3
	Змістовий модуль 4. Методи та технології психолого-педагогічної підтримки	20	5	3	12
	Тема 14. Індивідуальний підхід у навчанні та вихованні дітей дошкільного віку з ОМ.	5	1	1	3
28	Поняття та принципи індивідуального підходу у навчанні та вихованні. Планування та організація індивідуальної роботи з дітьми у групі.	1	1		
29	Роль педагога у забезпеченні максимального	1		1	

	розвитку здібностей кожної дитини.				
С.р.	<i>Написати міні-реферат «Проблеми та переваги ІПР»</i>	3			3
	Тема 15. Ігрова терапія, арт-терапія, музикотерапія.	4	1		3
30	Поняття ігрової терапії, арт-терапії та музикотерапії. Психолого-педагогічні завдання цих методик для дітей з ОМ.	1	1		
С.р.	<i>Добірка ігор для емоційного розвантаження дітей.</i>	3			3
	Тема 16. Методи розвитку мовлення та комунікації дітей з ОМ.	6	2	1	3
31	Методи розвитку мовлення та комунікації дітей з ОМ.	1	1		
32	Індивідуальний та груповий підхід у розвитку комунікації.	1	1		
33	Вправи з використанням логопедичних ігор.	1		1	
С.р.	<i>скласти картотеку вправ для розвитку мовлення.</i>	3			3
	Тема 17. Соціалізація та формування навичок самостійності.	5	1	1	3
34	Соціалізація та формування навичок самостійності	1	1		
35	Розігрування соціальних ситуацій (похід у магазин, гра в команді).	1		1	
С.р.	<i>Скласти план формування навичок самообслуговування.</i>	3			3
	Змістовий модуль 5. Взаємодія з батьками та фахівцями команди супроводу	16	5	5	6
	Тема 18. Особливості роботи з батьками дітей з ОМ.	2	1	1	
36	Особливості роботи з батьками дітей з ОМ.	1	1		
37	Скласти план батьківських зборів.	1		1	
	Тема 19. Співпраця вихователя з психологом, логопедом, дефектологом.	5	1	1	3
38	Співпраця вихователя з психологом, логопедом, дефектологом.	1	1		
39	Моделювання ситуації «командна робота у ЗДО.	1		1	
С.р.	<i>Написати реферат про роль одного з фахівців у супроводі дитини.</i>	3			3
	Тема 20. Командний підхід у роботі з дитиною з ОМ.	2	1	1	
40	Поняття та принципи командного підходу у роботі з дітьми з ОМ	1	1		
41	Обмін інформацією та аналіз результатів для	1		1	

	адаптації освітнього процесу				
	Тема 21. Соціально-педагогічний супровід сім'ї.	7	2	2	3
42	Поняття та завдання соціально-педагогічного супроводу сім'ї. Роль педагогів у підтримці сім'ї дитини з ОМ.	1	1		
43	Координація роботи педагогів, психологів і соціальних працівників.	1	1		
44	Аналіз кейсу сім'ї з дитиною з ОМ, пошук рішень.	1		1	
С.р.	<i>написати есе «Як педагог може підтримати родину».</i>	3			3
45	Модульна контрольна робота.	1		1	
	Всього:	90	27	18	45

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливі освітні потреби та обмежені можливості здоров'я: міжнародні й національні підходи.	1
2.	Значення раннього виявлення та корекційно-розвивальної роботи.. Педагогічні та соціальні наслідки для дітей із ООП.	1
3.	Зародження спеціальної освіти у ХІХ–ХХ століттях.	1
4.	Еволюція та сучасний стан інклюзивної дошкільної освіти.	1
5.	Концепція розвитку інклюзивної освіти; Національна стратегія реформування системи освіти для дітей з ОМ.	1
6.	Основні принципи та підходи до організації навчання дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами.	1
7.	Роль педагога у забезпеченні рівних освітніх можливостей.	1
8.	Характеристика порушень зору та слуху у дітей дошкільного віку.	1
9.	Класифікація порушень опорно-рухового апарату у дітей дошкільного віку.	1
10.	Методи корекції та фізичного розвитку: фізкультурні заняття, реабілітаційні вправи, адаптовані ігри.	1
11.	Визначення та класифікація інтелектуальних порушень у дітей.	1
12.	Визначення та особливості дітей з розладами спектра аутизму.	1
13.	Поняття та складові інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти.	1
14.	Поняття адаптації освітньої програми для дітей з ООП. Принципи індивідуалізації та диференціації навчального процесу.	1
15.	Планування індивідуальних та групових занять для дітей з різними видами порушень.	1
16.	Поняття та класифікація спеціальних дидактичних матеріалів. Види технічних засобів навчання для дітей з ООП.	1
17.	Поняття та завдання асистента вихователя у закладі дошкільної освіти. Функції асистента під час індивідуальної та групової роботи з дітьми з ОМ.	1
18.	Поняття та принципи індивідуального підходу у навчанні та вихованні. Планування та організація індивідуальної роботи з дітьми у групі.	1

19.	Поняття ігрової терапії, арт-терапії та музикотерапії. Психолого-педагогічні завдання цих методик для дітей з ОМ.	1
20.	Методи розвитку мовлення та комунікації дітей з ОМ.	1
21.	Індивідуальний та груповий підхід у розвитку комунікації.	1
22.	Соціалізація та формування навичок самостійності.	1
23.	Особливості роботи з батьками дітей з ОМ.	1
24.	Співпраця вихователя з психологом, логопедом, дефектологом.	1
25.	Поняття та принципи командного підходу у роботі з дітьми з ОМ.	1
26.	Поняття та завдання соціально-педагогічного супроводу сім'ї. Роль педагогів у підтримці сім'ї дитини з ОМ.	1
27.	Координація роботи педагогів, психологів і соціальних працівників.	1
	Всього:	27

7. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Скласти словник термінів (інклюзія, інтеграція, спеціальна освіта тощо).	1
2.	Аналіз етапів розвитку інклюзивної освіти за історичною шкалою.	1
3.	Конституційні права дітей. Основні закони та нормативні документи.	1
4.	Забезпечення ефективної інтеграції дітей з обмеженими можливостями у освітнє середовище та створення умови для їхнього гармонійного розвитку.	1
5.	Організація інклюзивного навчального середовища для дітей із сенсорними порушеннями.	1
6.	Методи та прийоми розвитку мислення, пам'яті, уваги та мовлення. Організація індивідуального та групового навчання.	1
7.	Методи педагогічної підтримки та корекції (сенсорна інтеграція, прикладний аналіз поведінки, візуальні опори).	1
8.	Фізична доступність: адаптація приміщень, меблів, обладнання.	1
9.	Оцінка ефективності адаптованих освітніх програм.	1
10.	Вибір та комбінування матеріалів і технічних засобів для різних категорій дітей.	1
11.	Роль педагога у забезпеченні максимального розвитку здібностей кожної дитини.	1
12.	Вправи з використанням логопедичних ігор.	1
13.	Розігрування соціальних ситуацій (похід у магазин, гра в команді).	1
14.	Скласти план батьківських зборів.	1
15.	Моделювання ситуації «командна робота у ЗДО».	1
16.	Обмін інформацією та аналіз результатів для адаптації освітнього процесу.	1
17.	Аналіз кейсу сім'ї з дитиною з ОМ, пошук рішень.	1
18.	Модульна контрольна робота.	1
	Всього:	18

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Написати есе «Що для мене означає інклюзія».	3
2.	Скласти таблицю «Основні етапи становлення інклюзивної освіти».	3
3.	Європейські практики інтеграції дітей з ОМ у навчальні заклади.	3
4.	Взаємодія з батьками, асистентами вихователя та іншими фахівцями (психологами, логопедами, дефектологами).	3
5.	Підготувати опис середовища, безпечного для дітей з порушеннями руху.	3
6.	Скласти пам'ятку «Правила спілкування з дітьми з інтелектуальними порушеннями».	3
7.	Підготувати опис 3 арт-технологій для використання у ЗДО.	3
8.	Спланувати дизайн макету інклюзивної групи.	3
9.	Скласти алгоритм взаємодії вихователя й асистента.	3
10.	Написати міні-реферат «Проблеми та переваги ППР»	3
11.	Добірка ігор для емоційного розвантаження дітей.	3
12.	Скласти картотеку вправ для розвитку мовлення.	3
13.	Скласти план формування навичок самообслуговування.	3
14.	Написати реферат про роль одного з фахівців у супроводі дитини.	3
15.	Написати есе «Як педагог може підтримати родину».	3
	Всього:	45

9. Форми і методи контролю

Поточний контроль з дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями» - це оцінювання навчальних досягнень здобувача фахової передвищої освіти протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції та практичні заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача освіти в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача.

Поточний контроль реалізується у формі експрес-опитування, оперативного контролю на лекційних, практичних заняттях, тестування, виступів на різних видах заняттях, перевірка практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем фахової передвищої освіти тощо.

Поточний контроль здійснюється викладачем. Він розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів освіти на початку модулю.

Система оцінювання аудиторної роботи. Поточна аудиторна діяльність здобувача - фахової передвищої освіти оцінюється за чотирибальною (національною) шкалою. Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти виконується за допомогою процедури об'єктивного контролю - усні відповіді на практичних заняттях, тестування, реферативні повідомлення, практичні завдання, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, моделювання ситуацій тощо.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

Оцінюючи усну відповідь на теоретичні питання, ураховується:

- ґрунтовність теоретичних знань з навчальної дисципліни; повнота розкриття питання;

- уміння вдало ілюструвати теоретичний матеріал;

- упевненість, переконливість суджень; уміння аргументувати думку;

- уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;

- логіка викладу думок, рівень володіння культурою мовлення;

для виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- граматична та стилістична грамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів виступів, практичних завдань на практичних заняттях в чотирибальній шкалі оцінок.

Оцінка 5 «відмінно» ставиться, коли здобувач освіти демонструє повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, наведення прикладів; відповідь здобувача освіти свідчить про глибоке розуміння і орієнтацію в психолого-педагогічних явищах і процесах, що вивчаються; дає правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

Оцінка 4 «добре» - здобувач освіти розкриває правильно зміст навчального матеріалу, але на додаткові контрольні питання викладача відповідає з деякою допомогою, у викладі матеріалу припускає деякі неточності, які виправляє сам; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка 3 «задовільно» - здобувач освіти виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але у відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її.

Оцінка 2 «незадовільно» - здобувач освіти припускається грубих помилок, під час викладу матеріалу, не виправляє помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу, відсутність навичок аналізу психолого-педагогічних явищ та виконання практичних завдань.

Оцінювання тестових завдань. Здобувачем освіти надані правильні, відповіді до 40 % тесту - оцінка «незадовільно»; 40-60 % тесту - оцінка «задовільно»; 60-80 % тесту - оцінка «добре»; 80-100 % тесту - оцінка

«відмінно».

Здобувач вищої освіти, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач освіти може відпрацювати пропущені практичні заняття, презентувати самостійну роботу, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Система оцінювання самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти передбачає оцінювання різних видів завдань. Самостійна робота, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи є:

Оцінка 5 «відмінно» - здобувач фахової передвищої освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно розкриває опрацьовані питання, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить, вільно використовує набуті теоретичні знання при виконанні самостійної роботи, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

Оцінка 4 «добре» - здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його в самостійній роботі; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і, похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного в самостійній роботі;

Оцінка 3 «задовільно» - здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але в роботі плутає поняття, практичні завдання, викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; виявляє неточності у знаннях при виконанні роботи, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

Оцінка 2 «незадовільно» - здобувач освіти не опанував навчальний

матеріал для самостійного опрацювання, не відображає в роботі правильні результати, визначення, висновки, погано орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, не виявляються практичні навички.

Модульний контроль з дисципліни. Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями» проводиться 1 раз на семестр (в кінці семестру), і включає проведення контрольного заходу за всіма темами модуля у формі контрольної роботи, тестування тощо. До контрольного заходу допускаються всі здобувачів освіти незалежно від результатів поточного контролю. Викладач розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульної контрольної роботи.

Результати модульного контролю здобувача освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином: під час написання контрольної роботи кожен здобувач освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань. На написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин. Форма проведення: письмова.

Контрольна робота оцінюється за національною шкалою. Критерії оцінювання за поточним контролем і модульною контрольною роботою наступні:

Оцінка 5 «відмінно» - заслуговує здобувач освіти, який виявив всебічні і глибокі знання пройденого матеріалу з тем дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені завданням; наводить вдалі приклади, абсолютно правильно розв'язує практичні завдання і дає пояснення та обґрунтування.

Оцінка 4 «добре» - заслуговує здобувач освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив

системний характер знань з тем дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій або/та розв'язанні практичного завдання, не повністю дає обґрунтування висновків і результатів.

Оцінка 3 «задовільно» - заслуговує здобувач освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається суттєвих помилок у наведенні прикладів та розв'язанні практичного завдання.

Підсумковий (семестровий) контроль. Підсумковим контролем з дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями» визначено навчальним планом є залік. У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача проводиться наступним чином: під час складання заліку кожен здобувач освіти отримує" по 2 запитання з пропонованого переліку питань до заліку. Форма проведення заліку - усна.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти при складанні заліку. Відповіді на кожне питання оцінюється за національною шкалою. В окремих випадках, якщо виникають сумніви в оцінці знань здобувача освіти або відповідь здобувача не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності, викладач може задавати додаткові (уточнюючі) питання. Відповіді на додаткові запитання впливають на оцінку.

У підсумку відповіді на питання підраховується середньозважений бал (в даному випадку середньозважений бал дорівнює середньоарифметичному), що є підсумковою оцінкою за залік.

При оцінюванні знань здобувачів освіти підсумкова оцінка відповідей на питання заліку множиться на середньо ваговий коефіцієнт - 0,2, отриманий результат додається до середньовагового, що є результатом оцінювання роботи здобувача освіти за аудиторну роботу, контрольний захід та індивідуальну роботу, отриманий результат є підсумковою оцінкою за вивчення предмету.

Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за шкалами: національною, 100-бальною, ECTS і фіксується у відомості та заліковій книжці

здобувача освіти.

Відповідь на питання заліку оцінюється наступним чином:

Оцінка 5 «відмінно» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені заліком; демонструє знання і розуміння основних педагогічних понять; наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки; формулюючи думку правильно використовує понятійний апарат, дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка 4 «добре» заслуговує здобувач освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але допущено незначні помилки під час наведення прикладів, дає правильні відповіді на додаткові запитання.

Оцінка 3 «задовільно» заслуговує здобувач освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні, недостатньо обґрунтовані та невичерпні відповіді на питання, не дає відповіді на додаткові запитання, припускається помилок у наведенні прикладів.

Оцінка 2 «незадовільно» здобувач освіти дає неправильні відповіді на всі запитання, передбачені заліком, не володіє основними теоретичними знаннями та практичними вміннями, не наводить приклади з практичного досвіду.

10. Вид контролю та шкала оцінювання

Для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» оцінки із дисциплін фахової підготовки та у разі інтегрованих курсів оцінювання здійснюється за національною шкалою та визначаються таким чином:

За національною шкалою
відмінно
добре
задовільно
Незадовільно з можливістю повторного складання

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
				<i>для екзамену, диф.залику, курсової роботи, практики</i>
4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C		
3,16-3,50	69-74	D	Середній (репродуктивний)	задовільно
2,51-3,15	60-68	E		
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала переведення середньозваженої оцінки
в оцінку за національною шкалою та оцінку ECTS та у
відповідність дванадцятибальній шкалі для ступеня
«фаховий молодший бакалавр»**

12 бальна шкала	Середньозважений бал	Націонал ьна оцінка	Оцінка за 100- бальною шкалою	Оцінка ECTS
12	5,00	відмінно	100	A
11	4,95-4,99	відмінно	99	A
	4,90-4,94	відмінно	98	A
	4,85-4,89	відмінно	97	A
	4,80-4,84	відмінно	96	A
	4,75-4,79	відмінно	95	A
10	4,70-4,74	відмінно	94	A
	4,65-4,69	відмінно	93	A
	4,60-4,64	відмінно	92	A
	4,55-4,59	відмінно	91	A
	4,51-4,54	відмінно	90	A
9	4,50	добре	89	B
	4,43-4,49	добре	88	B
	4,36-4,42	добре	87	B
	4,29-4,35	добре	86	B
	4,22-4,28	добре	85	B
8	4,15-4,21	добре	84	B
	4,08-4,14	добре	83	B
	4,01-4,07	добре	82	B
	4,00	добре	81	C
	3,92-3,99	добре	80	C
7	3,84-3,91	добре	79	C
	3,76-3,83	добре	78	C
	3,67-3,75	добре	77	C
	3,59-3,66	добре	76	C
	3,51-3,58	добре	75	C
6	3,50	задовільно	74	D
	3,43-3,49	задовільно	73	D
	3,36-3,42	задовільно	72	D
	3,29-3,35	задовільно	71	D

	3,22-3,28	задовільно	70	D
5	3,16-3,21	задовільно	69	D
	3,15	задовільно	68	E
	3,07-3,14	задовільно	67	E
	2,99-3,06	задовільно	66	E
	2,91-2,98	задовільно	65	E
4	2,83-2,90	задовільно	64	E
	2,75-2,82	задовільно	63	E
	2,67-2,74	задовільно	62	E
	2,59-2,66	задовільно	61	E
	2,51-2,58	задовільно	60	E
3	2,5	незадовільно	59	FX
	2,15-2,49	незадовільно	52-58	FX
2	1,85-2,14	незадовільно	46-51	FX
	1,51-1,84	незадовільно	35-40	FX
1	0-1,50	незадовільно	1-34	F

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

<i>Модульний контроль</i>	
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА	
ЗМ1... ЗМ5	
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, тощо)
T1, T2, T3 ... T21	T1, T2, T3 ... T21
Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,7$	$k_2 = 0,3$

Вид контролю – залік

Модульний контроль		СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ – (VI сем.) – залік
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА		
ЗМ1... ЗМ5		
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, тощо)	
Т1, Т2,Т3 ... Т21	Т1, Т2,Т3 ... Т21	
Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,6$	$k_2 = 0,2$	$k_3 = 0,2$

**Самостійна робота здобувачів вищої освіти може бути інтегрована з аудиторною роботою.*

ЗМ1, ЗМ2– змістові модулі

Т1, Т2 ... Т10 – теми змістових модулів

k_i – ваговий коефіцієнт (викладач визначає особисто з урахуванням специфіки предмета)

$$\sum_{i=1}^n k_i = 1$$

11. Методичне забезпечення дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» / укладачі: Н.В.Кертис. - Мукачево: ВСП «ГПФК МДУ», 2025. - 38 с.
2. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями».
3. Методичні рекомендації до практичних занять з «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями»
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Робота з дітьми дошкільного віку з обмеженими можливостями»

Питання для диференційованого заліку

1. Особливі освітні потреби дітей дошкільного віку.
2. Обмежені можливості здоров'я: визначення та класифікація.
3. Вікові особливості дітей з ОМЗ.
4. Психолого-педагогічні основи інклюзивної освіти.
5. Значення математичного, сенсорного та соціального розвитку у дітей з ОМ.
6. Історія розвитку спеціальної освіти у світі.
7. Історія інклюзивної освіти в Україні.
8. Вплив міжнародних конвенцій на розвиток інклюзивної освіти.
9. Внесок видатних педагогів у розвиток спеціальної освіти.
10. Сучасні тенденції інклюзивної освіти.
11. Законодавство України щодо дітей з обмеженими можливостями.
12. Нормативно-правова база інклюзивної освіти.
13. Державні програми підтримки дітей з ОМ.
14. Права дітей з обмеженими можливостями здоров'я.
15. Адаптація освітніх програм для дітей з ОМ.
16. Принципи інклюзивного навчання.
17. Моделі інклюзивного навчання у дошкільних закладах.
18. Відмінності інтегрованого та інклюзивного підходів.
19. Рівність освітніх можливостей у дошкільному навчанні.
20. Роль педагогічної підтримки у процесі інклюзії.
21. Обов'язки вихователя при роботі з дітьми з ОМ.
22. Компетенції педагога для роботи в інклюзивному середовищі.
23. Адаптація освітнього процесу для дітей з ОМ.
24. Взаємодія з батьками та фахівцями команди супроводу.
25. Етичні аспекти роботи з дітьми з ОМ.
26. Сенсорний розвиток дітей з порушенням зору.
27. Психолого-педагогічні особливості дітей з порушенням слуху.
28. Методи розвитку мовлення у дітей із порушенням слуху.
29. Спеціальні засоби навчання для дітей з вадами зору.

30. Використання наочності для дітей із сенсорними порушеннями.
31. Фізичний розвиток дітей з порушенням опорно-рухового апарату.
32. Методи фізкультурної та рухової терапії для дітей з ОРА.
33. Організація простору для дітей з обмеженими можливостями руху.
34. Технічні засоби у навчанні дітей з порушенням руху.
35. Психологічна підтримка дітей з ОРА.
36. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.
37. Методи організації навчання дітей з легкими інтелектуальними порушеннями.
38. Стимулювання пізнавального розвитку дітей з ОМ.
39. Особливості розвитку дітей з розладами спектра аутизму.
40. Методи соціалізації дітей з РАС.
41. Створення інклюзивного середовища у дошкільному закладі.
42. Адаптація та модифікація освітніх програм для дітей з ОМ.
43. Використання спеціальних дидактичних матеріалів у роботі з дітьми з ОМ.
44. Роль асистента вихователя в інклюзивному навчанні.
45. Індивідуальний підхід у навчанні дітей з ОМ.
46. Ігрова терапія, арт-терапія та музикотерапія у розвитку дітей з ОМ.
47. Методи розвитку мовлення та комунікації дітей з ОМ.
48. Соціалізація та формування навичок самостійності у дітей з ОМ.
49. Специфіка роботи з батьками дітей з ОМ.
50. Командний підхід у роботі з дитиною з ОМ та взаємодія з фахівцями.

12. Рекомендована література

Базова

1. Аніщук А. М. Актуальні проблеми дошкільної та інклюзивної освіти [Електронний ресурс] : навч. посібн. / А. м. Аніщук. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. – 268 с.
2. Аргіропулос Д. Інклюзивна педагогіка [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Д. Аргіропулос, Н. Тарнавська. - Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2020. – 248 с.
3. Буйнова Т. П. Крок за кроком до інклюзії [Електронний ресурс] : метод. посіб. / Т. П. Буйнова. - Полтава, 2022. – 71 с.
4. Дегтяренко Т. М. Система корекційно-реабілітаційної роботи з дошкільниками з особливими освітніми потребами (1991-2008 рр.) [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. Ч. 1 / Т. М. Дегтяренко. - Суми : СумДПУ імені А .С. Макаренка, 2022. – 232 с.
5. Індекс інклюзії : дошкільний навчальний заклад [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / під заг. ред. В. І. Шинкаренко. - Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с.
6. Інклюзивна освіта від А до Я: порадник для педагогів і батьків [Електронний ресурс] : посібник / уклад.: Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – Київ, 2016.- 68 с.
7. Інклюзія в ЗДО : метод. посіб. / упоряд. Л. А. Швайка. - Харків : Основа, 2021. – 144 с.
8. Компанець Н. М. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Н. М. Компанець, І. В. Луценко. - Київ : Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2018. – 66 с.
9. Компанець Н. М. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Н. М. Компанець, І. В. Луценко, Л. В. Коваль. - Київ : Видавнича група «АТОПОЛЬ», 2018. – 100 с.
10. Конопляста С. Ю. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак. - Київ : Знання, 2012. – 293 с.

11. Кравченко Г. Ю. Інклюзивна освіта в ДНЗ. Для всіх вікових груп [1 електрон. опт. диск (CD-ROM)] : посібник / Г. Ю. кравченко, Г. О. Сіліна. - Харків : Ранок, 2018. – 176 с.
12. Навчально-методичний комплект. Навчально-методичний посібник «Особлива дитина в інклюзивному навчальному закладі» [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Л. В. Коваль, Н. М. Компанієць, Н. О. Квітка та ін. - Київ : Інститут спец. педагогіки НАПН України, 2017. – 362 с.
13. Погоріла О. Б. Використання сучасних педагогічних практик у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами закладу дошкільної освіти [Електронний ресурс] : посібник / О. Б. Погоріла. - Гадяч, 2023. – 75 с.
14. Султанова Н. В. Реабілітаційні технології в системі соціально-педагогічної роботи з особливими дітьми [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Н. В. Султанова. – Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2020. – 102 с.
15. Тарапака Н. В. Інклюзія в дошкільлі: розвиток дітей із психофізичними вадами в умовах реалізації Базового компонента дошкільної освіти [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Н. В. Тарапака, Л. В. Кашуба. - Кіровоград, 2013. – 140 с.
16. Тарасун В. В. Логодидактика : навч. посіб. / В. В. Тарасун. - 2-е вид. - Київ : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.

Автор

Наталія КЕРТИС

